

Halvtid för ett konstprojekt

När den första stränga frostnatten fått björkarnas små guldmynt att falla till marken, och bara dagen innan den första snön ska falla, leder mig Mats Caldeborg på en banad stig in bland träden i borte hörnet av tomten i Järnäsklubb. Han ska visa mig det hus under uppförande, som ska bli naturens eget lilla museum.

Ett naturens museum på riktigt. Här ska dess innevånare, stora och små, mest små, kunna titta in och se vad människorna håller på med. De ska få sina tittgluggar, siktöppningar, där människorna ska ställa sina alster avsiktligt till beskådan.

Och arten människor i detta utbyte företräds av sina konstnärer. Dessa ska få sig en tankeställare av det omvända perspektivet, ovisst ännu vad det kan resultera i, men spännande att spekulera kring.

Konsten ställer sig på huvudet, eller huvudet ställer sig på marken, eller klättrar upp i träden. Man kan också tänka sig utomjordingars undran: vad utspelar sig här? Konst, vad är det?

Träspån från pågående bygget blandas med fallna björklöv på marken. Det ännu glesa huset är insmuget så tätt som möjligt bland de späda trädstammarna på plats enligt principen minsta möjliga intrång. Några särskilt grova lövträd finns också i närområdet. Djurvärldens intressenter ska vara så differentierade och närgångna som möjligt.

På platsen för denna inverterade skådeplats kan jag känna lockelsen i projektet.

Det väckte ju visst rabalder i kulturkonserverna kretsar när det beviljades stöd av Kulturbryggan för drygt ett år sedan.

Men det syns ligga helt i linje med Mats Caldeborgs kända konstnärliga strävanden, dess aktsamhet och perspektivbyten, samt de kamraters som han inbjudit att lämna sina bidrag. Och nu i andra veckan av oktober har en återsamling ägt rum.

Föreläsningar av inbjudna experter har naturligen hört till förloppet. Och en fråga kan man gissa att kollektivet fått vara berett att svara på hela tiden: Är detta konst?

Därför var konstprofessorn Tom Sandqvist, från Borgå och Helsingfors, på plats för att föreläsa just om ämnet: Vad är konst?

En intresserad allmänhet var samtidigt välkommen att avlyssna föredraget.

Sandqvist gick historiskt och metodiskt till väga. Och det skulle visa sig att installationen, om vi får kalla den så, av naturutbyte vid Norra Kvarnen bestämt kan klassificeras som konst. Till det krävs, enligt nutida gällande definition, mest att konstvärlden själv godtar verket som konst. Att se något som konst, avgjorde en viss Arthur Danto år 1964, förutsätter en konstvärld och har egentligen ingenting med konstnärlig kvalitet att göra. Definitionen äger blott en deskriptiv

funktion.

Därmed hade man tagit bort den besvärliga estetiska frågan om bra eller dålig konst, vilken vållat bekymmer för avläsare i alla tider. En genväg och förenkling kan tyckas, för frågan om kvalitet har ju knappast därmed försvunnit från dagordningen.

Hur som helst, Sandqvist gick den långa vägen från medeltid och renässans när ordet konst inte var ett estetiskt begrepp, men en fråga om yrkesskicklighet. Konstnären var anonym, en teologi var överordnad allt. I senare tid har ju konstnärens personliga uttryck varit mest omhuldat tills Duchamps ställde ut sin urinoar, Warhol sina Brilloboxar och Dan Wolgers fräckt nog beställde en konstutställning av en reklambyrå.

Frågan är då ställd på sin spets. Ingen betraktare får rimligen någon skönhetsupplevelse av en Brillobox. Estetiken är bedrägligt borta.

Men i Konsthall Norra Kvarkens projekt torde den återfinnas. Vi får se nästa år fram i juli.

Text: Gunnar Balgård

Foto: Katrin Zackrisson Caldeborg

Volym 2019-10-26